

Adam Mackiewicz

Lubawa, st. III, gm. loco, woj.
olsztyńskie, AZP 30-54

Informator Archeologiczny : badania 31, 300-301

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 15 do 31 maja przez mgr. Antoniego Lubelczyka. Finansowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 50 m².

Badania prowadzono od strony północnej zespołu, na terenie dawnych ogrodów. Nie natrafiono na ślad warstwy kulturowej z okresu powstawania zespołu i jego rozkwitu. Odsłonięte pozostałości cokołów ceglanych stanowić mogą resztki bramy od strony ogródków. Uchwycono warstwę niwelacyjną powstałą przy porządkowaniu zieleńca w latach 70. XX w. W trakcie prospekcji terenowej na obszarze zespołu starościńskiego zlokalizowano, jak się wydaje, miejsce tzw. baszty okrągłej, zachowanej w formie kolistego i regularnego wzniesienia na terenie ogródków przydomowych.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie.

Badania nie będą kontynuowane.

LUBAWA, st. III, gm. loco, woj. olsztyńskie, AZP 30-54

- miasto nowożytnie (XVI ?- XX w.)

Badania archeologiczne, wyprzedzające inwestycję budowlaną, przeprowadzone w marcu przez mgr. Adama Mackiewicza (ARCHEO-ADAM). Finansowane przez Stanisława Gąstwickiego. Powierzchnia nadzorowanych prac wynosiła około 80 m².

Wykop usytuowany był przy zachodnim skraju Placu 700-lecia, w pobliżu zamurowanej furty w murach otaczających kościół, prowadzącej do przejścia w kierunku zamku biskupiego. Przed przystąpieniem do prac ziemnych w miejscu tym znajdowały się murowane budynki gospodarcze, które zostały rozebrane. Wykop miał wymiary 11,80 x 6,70 m i obejmował podpiwniczoną część zaprojektowanego budynku. Na całej powierzchni doprowadzono go do głębokości około 3 m, to jest projektowanego posadowienia ławy fundamentowej. W obrębie wykopu wystąpiły nawarstwienia zasypiskowe o miąższości około 0,4 – 1,0 m oraz kulturowe w postaci ciemnoszarej, gliniastej ziemi i ciemnoszarej, gliniastej ziemi ze spalenizną. Przy północnym skraju wykopu uchwycono fundament kamienny, w partii stropowej łączony na zaprawę wapienną, który zalegał do głębokości 0,8 m. Na fundamencie tym usytuowane zostały współczesne budynki gospodarcze, nie ulega jednak wątpliwości, iż wykorzystano tu podwaliny starszej budowli, której chronologia niestety nie jest możliwa do ustalenia. Nie stwierdzono występowania jednolitej warstwy średniowiecznej, poza niewielkim fragmentem przy skraju zachodnim, gdzie wystąpiło zagłębienie powstałe na skutek wybierania gliny, prawdopodobnie do celów budowlanych. Wybierzysko zasypano ziemią. W miejscu tym odsłonięto także duże fragmenty drewna sosnowego, między innymi dużą kłodę o długości 5,4 m i średnicy dolnej partii 0,8 m. Kłoda ta poza śladami po ścięciu i odcięciu bocznych konarów nie posiadała śladów celowej obróbki. Pobrano próbę do badań dendrochronologicznych, wynik przeprowadzonych badań był jednak negatywny i nie uzyskano spodziewanej daty. W sytuacji braku charakterystycznych fragmentów ceramiki, które mogłyby umożliwić datowanie zasypanego wybierzyska, trudne jest ustalenie okresu jego powstania i zasypania. Na podstawie bardzo nielicznych i mocno rozdrobnionych fragmentów ceramiki, znalezionych w pobliżu kłody, warstwę, w której zalegała można ostrożnie określić zaledwie w szerokich ramach chronologicznych na XVI wiek. Zdaje się to potwierdzić znaczna ilość spalenizny występująca w warstwie szarej ziemi. Prawdopodobnie spaleniznę należy wiązać z którymś z pożarów XVI wieku (1533, 1545). Wiadomo też, iż w tym czasie prowadzono liczne i zakrojone na szeroką skalę prace remontowe przy kościele, do których wykorzystano prawdopodobnie zalegające tu grube pokłady gliny. Podkreślić należy fakt zalegania stropu calca w postaci jasnobrunatnej gliny we wschodniej części wykopu już na głębokości od 0,8 do 1,2 m, czyli bezpośrednio pod warstwami zasypiskowymi i niwelacyjnymi.

Materiały przechowywane są w PSOZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

Lubawa, mury miejskie, st. 3, gm. loco, woj. olsztyńskie - patrz: późne średniowiecze

Lubin-Stare Miasto, gm. loco, woj. legnickie - patrz: późne średniowiecze

Lublin-rynek staromiejski i ul. Bramowa, gm. loco, woj. lubelskie - patrz: wczesne średniowiecze

Lublin-Stare Miasto, st. 1A - patrz: wczesne średniowiecze

LUTOMIERSK, ogród przyklasztorny, gm. loco, woj. sieradzkie, AZP 66-49/-

- zaplecze gospodarcze zespołu klasztornego (XVII-XX w.)

Badania wykopaliskowe poprzedzające inwestycję budowlaną, przeprowadzone w dniach od 17 do 22 czerwca przez mgr. Tadeusza J. Horbacza. Finansowane przez Towarzystwo Salezjańskie w Lutomierniku. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 30,5 m²

Prace, stanowiące w pewnym sensie kontynuację rozpoznania archeologicznego w latach 1988-1990, koncentrowały się w przeznaczonych pod zabudowę południowo-wschodniej części ogrodu przyklasztornego. Wykonano 3 ciągi odwiertów (w sumie 27 drążeń) oraz wyeksplorowano 3 wykopy badawcze (nr 11-13) o łącznej kubaturze około 50 m³.

Zespół poreformacki, obecnie w posiadaniu o.o. salezjanów, ufundowany w 1651 r. przez Andrzeja Grudzińskiego, wojewodę rawskiego, kryje w swej bryle pozostałości XV-wiecznego zamku muranego Zarembów. W miejscu, gdzie planowane jest wzniesienie dla Salezjańskiego Liceum Muzycznego pawilonu parterowego, niepodpiwniczonego, związanego ze wschodnim skrzydłem klasztoru łącznikiem dochodzącym do linii okna przy pierwszej skarpie przyściennej, licząc od północno-wschodniej przypory narożnej założenia, najprawdopodobniej zlokalizowana była infrastruktura bezpośrednio zaplecza gospodarczego najpierw XV-XVI-wiecznej siedziby rezydencjalno-obronnej a następnie klasztoru. W trakcie prac w tej części obiektu nie natrafiono jednak na żadne relikty zabudowy gospodarczej. Potwierdzono jedynie „nasypową” genezę uwarstwień terenu, na którym rejestruje się ślady wielokrotnego kształtowania formy tego wypłaszczonego wyniesienia, sypanego przede wszystkim ze słabo stabilizujących się utworów piaszczystych. Znaleziony na powierzchni stanowiska stosunkowo obfity ruchomy materiał zabytkowy, a także nieliczne mobilia z wykopów (głównie fragmenty ceramiki naczyniowej oraz szkła taflowego i naczyniowego), jest reprezentatywny dla młodszej fazy okresu nowożytnego oraz nowoczesnego i współczesnego, i łączy się z latami funkcjonowania tutaj założenia klasztornego. Zastanawia przy tym brak ruchomości, które byłoby pewnie odnosić do późnośredniowiecznej fazy „zamkowej” stanowiska, a nawet do stulecia XVI, nie wspominając już o materiałach wczesnośredniowiecznych, związanych z nie zlokalizowanym w tej miejscowości grodziskiem, mającym — zdaniem niektórych badaczy — znajdować się pod nawarstwieniami kulturowymi zespołu zamkowo-klasztornego.

ŁĘCZNA-Podzamcze, st. 2, gm. loco, woj. lubelskie, AZP 76-84/1

- ślady osadnictwa późnośredniowiecznego (XIV-XV w.)
- zamek (XVI-XVIII w.)

Sondażowe badania wykopaliskowe, przeprowadzone w terminie od 25 czerwca do 23 lipca przez mgr Jolantę Ścibior (Muzeum Regionalne w Łęcznej — Oddział Muzeum Lubelskiego). Finansowane przez Urząd Miasta i Gminy Łęczna. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 45 m².

Badania, tak jak w pierwszym sezonie, miały na celu ustalenie zasięgu i przebiegu umocnień obronnych (murów obwodowych) oraz zlokalizowanie ewentualnych budowli mieszkalnych i gospodarczych w południowo-zachodniej części wzgórza zamkowego w obrębie murów.

Odsłonięto fragmenty kamiennie-ceglanych fundamentów budowli oraz fragment ceglanej posadzki i pozostałości drewnianych konstrukcji (ścian?). Wyróżniono kilka warstw użytkowania obiektu: pod XIX-XX-wiecznymi nawarstwieniami znajdowała się warstwa „rozbiórkowa”, zawierająca gruz kamiennie-ceglany, datowana na koniec XVIII-początek XIX w.; niżej warstwa z okresu funkcjonowania budowli, z materiałami z XVI-XVIII w.; pod nią, przy dolnych partiach fundamentów, warstwa budowlana z drobnym gruzem i grudkami zaprawy wapiennej z początku XVI w., zaburzająca układ